

NYA RÖN OM PENSIONSRÅD

GRANSKNING En bra premiepension kan sätta guldkant på en framtida pensionärstillvaro. Och många vill tjäna en hacka på att hjälpa oss placera pensionspengarna på bästa sätt. Men bara tre av de elva PPM-rådgivare vi granskat kunde matcha ”soffliggarfonden” AP7 Såfas resultat förra året.

text BEATRICE PALM foto JEPPE GUSTAFSSON, SCANPIX

PPM-rådgivarna som vill ge dig råd om placeringen av din premiepension blir allt fler. Råd & Rön har granskat elva rådgivare under ett år.

Nu har årsbeskeden från Pensionsmyndigheten landat i våra brevlådor. Dyster läsning för en del, glad för andra.

Sedan premiepensionen infördes för tio år sedan har visserligen de bästa fonderna ökat med hundratals procent, men få sparare har kunskaper nog att köpa och sälja vid exakt rätt tillfälle.

Av de över fyra miljoner svenskar som varit med sedan systemet startade för tio år sedan har bara 24 000 haft en genomsnittlig årlig värdeökning på 12 procent eller mer på sina konton.

Över en halv miljon sparare har fått nöja sig med en ökning på under 2 procent, och 88 000 personer har till och med gått back varje år.

Därför har en helt ny bransch sett dagens ljus – PPM-rådgivarna. Mot ett antal hundralappar per år – eller i några fall gratis – tipsar de om vilka fonder vi ska välja för att få en bra avkastning och en hyfsad framtida pension.

Råd & Rön har under ett års tid följt elva olika pensionsrådgivare. Nio stycken hittade vi genom att googla på internet och de två sista – Svenska Fondvalet och Gothia Pensionsrådgivning – valde vi därför att de tidigare dragit på sig en hel del klagomål hos Konsumentverket. Vi ville se om de – trots alla anmälningar – levererade en seriös tjänst.

Märkliga råd

Gothia har bara skickat ut tre fondråd under 2010. När jag efter månader av tystnad ringde och efterlyste nya råd blev svaret att ”det har varit jättesvårt att förutse hur det ska gå på börsen.”

Svenska Fondvalet skickade ut en handfull fondråd under våren och sommaren men rekommenderade hela tiden samma fonder. I sitt fondråd från juli skriver företaget: ”Signaler indikerar om kraftigt stigande börser till hösten, allt detta spår vi och därmed får man ta det med en

nypa salt". Därefter upphörde min inloggning att fungera.

De övriga har, med ett undantag, regelbundet hört av sig med nya fonråd och förklaringar till sina rekommendationer.

När det gäller Fondsmart var det däremot något som gick snett. I maj gick företaget upp i en annan fonrådgivare, Festival Fondservice, och i samma veva upphörde mina fria provmånader. Jag fick snabbt ett mejl om att det var dags att binda sig för en prenumeration, men någon faktura syntes aldrig till. Trots att jag vid två tillfällen kontaktade företaget och bad att få betala hände inget. Och några fonråd syntes heller aldrig till.

Positiva siffror för alla

Den som anlitar en rådgivare vill förstås veta om man får valuta för sina pengar.

Råd & Rönns granskning visar att samtliga rådgivare som besvarat våra frågor visar positiva siffror för året som gått. Men bara tre lyckades lika bra eller bättre än statliga AP7 Såfa. Ett trist besked för den som lagt ut hundratals kronor på "fel" rådgivare, med andra ord.

Jämför man avkastningen över tid blir bilden en annan. Alla rådgivare slår med stor marginal "soffliggarfondens" 13 procent. Det enda undantaget är en av Prognosias fyra fonder, Ansvar. Den har å andra sidan bara varit igång sedan 2008.

Bäst resultat förra året kan PPM-rådgivaren ståta med. 2010 ökade avkastningen för den som följde företagens fonråd med över 29 procent.

– Många brukar säga att jag har tur, men man kan inte bara ha tur år efter år, säger socionomen Mats Svensson, som står

bakom företaget.

– Kanske beror det på att jag lyckats utveckla en strategi som ger bra avkastning. Jag går in i en fond innan den går upp och ut innan den börjar rasa. Men det kräver att man har engagemang och intresse och följer utvecklingen varje dag.

Mats Svensson, som vid årsskiftet 2010/2011 hade över 675 000 kronor på sitt premiepensionskonto (genomsnittsspararen har drygt 70 000 kronor), är också den dyraste av de granskade rådgivarna. Den som vill ta del av hans råd får punga ut med 99 kronor i månaden.

Kluven till systemet

Betydligt sämre gick det för de två före detta stridsflygarna Johan Ginyard och Tomas Larsson, som driver webbsidan *two-ship.se*. Avkastningen för den som följde Twoships gratisråd förra året blev inte mer än fyra procent.

– Jag tycker inte att vårt resultat för 2010 är bra, men jag är inte ett dugg orolig. Det är ändå en positiv avkastning.

– Det viktiga är att inte få stora förluster, och vår modell är bra på att undvika stora, långa nedgångar, säger Johan Ginyard och pekar på att deras avkastning sedan starten 2001 ligger på långt över 400 procent.

Egentligen är han ganska kluven till hela premiepensionssystemet.

– Det gynnar personer som Tomas och mig, som tycker att det här är kul. Men ur ett solidariskt samhällsperspektiv är det inte rättvist att det kan skilja miljontals kronor i utbetalad premiepension mellan två likvärdiga skattebetalare, bara för att den ene varit skicklig eller haft en bra rådgivare och den andre inte. ○

KORT OM PREMIEPENSIONEN

► Varje år avsätts 18,5 procent av våra löner och skattepliktiga ersättningar till den allmänna pensionen. 16 procent går till inkomstpensionen och 2,5 procent till premiepensionen.

► Premiepensionen kan vi själva placera i någon eller några (max 5) av de cirka 800 fonder som finns registrerade hos Pensionsmyndigheten. Den som inte gör något val hamnar i "soffliggarfonden" AP7 Såfa (före detta Premiesparfonden).

► Den sista december förra året fanns drygt 6 miljoner personer i premiepensionssystemet. Av dessa har 2,5 miljoner aldrig gjort något aktivt val.

Källa: Pensionsmyndigheten

HUR GICK DET FÖR DIG?

Hur ser avkastningen på din premiepension ut? Det finns två sätt att ta reda på det.

► Genom pensionsbeskedet (det orange kuvertet) som kommer hem i brevlådan. På sidan 4 finns en uppställning över premiepensionssparandet för 2010. Där kan du dels se värdeförändringen för dina fonder, dels se värdeförändringen för genomsnittsspararen.

► Vill du se avkastningen för tidigare år måste du logga in på Pensionsmyndighetens webbplats pensionsmyndigheten.se. Det gör man antingen med en personlig kod, som kan beställas på myndighetens webbplats, eller med ett bank-id. Här hittar du både det aktuella värdet på ditt premiepensionskonto och värdeförändringen för i år och bakåt i tiden.

Klagomålen strömmar in

Råd & Rön har granskat alla anmälningar från 2010. Det är ingen munter läsning.

Förtvivlade konsumenter vittnar i brev och mejl om hur de har kontaktats av påstridiga telefonförsäljare. För att få slut på samtalet tackar många till slut ja till att få information hemskickad.

Men i stället för information kommer en faktura på ett antal hundralappar. Och den som inte betalar hotas snabbt med inkasso.

– 200 anmälningar talar sitt tydliga språk, och förmodligen är det bara toppen på ett isberg. Det är nog få som tar sig tiden att skicka in en anmälan till oss, eller ens vet att man kan göra det, säger Pär Magnusson, jurist på KO:s sekretariat.

Glasklar lagstiftning

Enligt Konsumentverket är lagstiftningen glasklar. För att ett avtal ska ha ingåtts ska det finnas en tydlig överenskommelse mellan parterna.

– Och det är alltid näringsidkaren som har bevisbördan, som ska kunna bevisa att ett avtal har ingåtts. Att begära information är inget avtal, säger Pär Magnusson.

En del anmälningar kommer från konsumenter som sagt ja till rådgivning men ångrat sig och velat utnyttja sin ångerrätt, utan att kunna få kontakt med företaget. Andra har råkat ut för att avtalen automatiskt har förlängts ytterligare ett år utan att man känt till eller fått information om detta.

För närvarande pågår skriftväxling mellan Konsumentverket och fyra pensionsrådgivare; Svensk Fondservice, Premiepension Fondval, Swea Fondval och Positiv Pension.

Dessutom stämde Konsumentombudsmannen i april förra året företaget PSW Trading, som står bakom Svensk Premierådgivning, för att bland annat få stopp på företagets utskick av fakturor till personer som inte beställt några pensionsråd.

En dom i ärendet väntas först i vår. ○

Företag	Aktiva Fonder	Correnta	Festival Fond-Service (Fondsmart)	g2analys	Gothia Pensions-rådgivning (fd Premiepension Fondservice)	PPM-doktorn	PPM-rådgivaren	Positiv Pension	Prognosia	Svenska Fondvalet	Twoship	AP7 Såfa (fd Premie-spar-fonden)
Verksam sedan	2007	2008	2005	2002	2009	2005	2009	2005	2007	-	2008	
Antal kunder	12 000	Hemligt	ca 2 000	Hemligt	-	19 000	1 250	6-7 000	37 000	-	ca 30 000	
Antal fondråd 2010	14	8	12	5	3	< 10	15	12	2-7	-	29	
Fondnamn	Global tillväxt, Global stabil, Global miljö	Surf PPM			-	Tillväxt, Månadsportfölj, Försiktig			Global, Offensiv, Ansvar, Trygg	-		AP7 Såfa/Premie-sparfonden
Pris 2010	395:-	Gratis	295:-	249-299:-	569:-/24 mån	Gratis	99:-/mån	150:/750:-	590:-	698:-	Gratis	
Resultat 2010	6-13%	6%	9%	15%	-	4-14%	29%	27%	3-13%	-	4%	15%
Verifierat	Ja	Ja	Ja	Ja	-	Ja	Ja	Ja	Ja	-	Ja	
Totalt resultat	26-388%	34%	148%	312%	-	23-241%	792%	233%	5-159%	-	478%	13%
Pris 2011	395:-	Gratis	295:-	269:-	495:-	Gratis	99:-/mån	750:-	896:-	798:-	100:-/halvår	
Kommentar	Den äldsta fonden har funnits sedan 2004, den yngsta sedan 2009.	Fonden har funnits sedan 2008.	Uppgifterna i tabellen avser rådgivningen inom den del av företaget som tidigare hette Fondsmart.	Resultat sedan start avser avkastningen på referenskonto sedan 2000. Tjänsten är gratis för personer med mindre än 50 000 kr på sitt PPM-konto.	Trots flera påminnelser har företaget inte besvarat våra frågor.	Den äldsta fonden har funnits sedan 2005, den yngsta sedan 2008.	Resultat sedan start avser avkastningen på referenskonto sedan 2000.	Resultat sedan start avser avkastningen på referenskonto sedan 2005.	Den äldsta fonden har funnits sedan 2005, de övriga sedan 2008. Erbjuder fr o m 2011 enbart förvaltning.	Trots flera påminnelser har företaget inte besvarat våra frågor.	Resultat sedan start avser avkastningen på referenskonto sedan 2001.	Statens alternativ för alla som inte gjort aktiva fondval inom premiepensions-systemet. Har funnits sedan 2000.

VAD SÄGER TABELLEN?

Under året har några företag bytt namn eller gått samman med andra aktörer. I dessa fall redovisas företaget under det i dag aktuella namnet.

Som jämförelse har vi sist i tabellen lagt in den så kallade soffliggarfonden, där alla som inte gjort några val hos Pensionsmyndigheten hamnar. Fonden hette fram till maj 2010 Premiesparfonden och bytte därefter namn till AP7 Såfa.

Fondnamn: Hos vissa rådgivare kan man välja mellan flera olika fonder med olika inriktning eller risknivå.

Pris 2010: Kostnaden för företagets fondråd förra året.

Resultat 2010: Vilken avkastning företagets fondråd gav.

Verifierat: Om företaget har kunnat verifiera sin avkastning för 2010 på något sätt, exempelvis genom ett värdebesked från Pensionsmyndigheten.

Totalt resultat: Vilken avkastning företagets fondråd har gett sedan start. Uppgiften är hämtad antingen från företagets hemsida eller direkt från företaget, och vi har inte krävt någon verifiering.

Pris 2011: Kostnaden för företagets fondråd i år.

Kommentar: Här framgår bland annat vilket år fonden eller referenskontot startade, något som har stor betydelse för det totala resultatet.

SLUTSATS

Råd & Rön har jämfört elva pensionsrådgivare som varit verksamma under 2010. Vi har enbart granskat rådgivare - företag som levererar råd och låter spararna själva sköta fondbytena. Företag som krävt en bindningstid på mer än två år eller att man gör specifika fondval beroende på ålder har inte ingått i granskningen.

Granskningen visar att alla de rådgivare som besvarat våra frågor visar på positiva siffror för år 2010. Men bara tre rådgivare lyckas lika bra eller bättre än den så kallade soffliggarfonden AP7 Såfa.

Om man däremot tittar på avkastningen över tid slår alla rådgivare "soffliggarfonden" med stor marginal, med undantag för Prognosias Ansvars-fond.